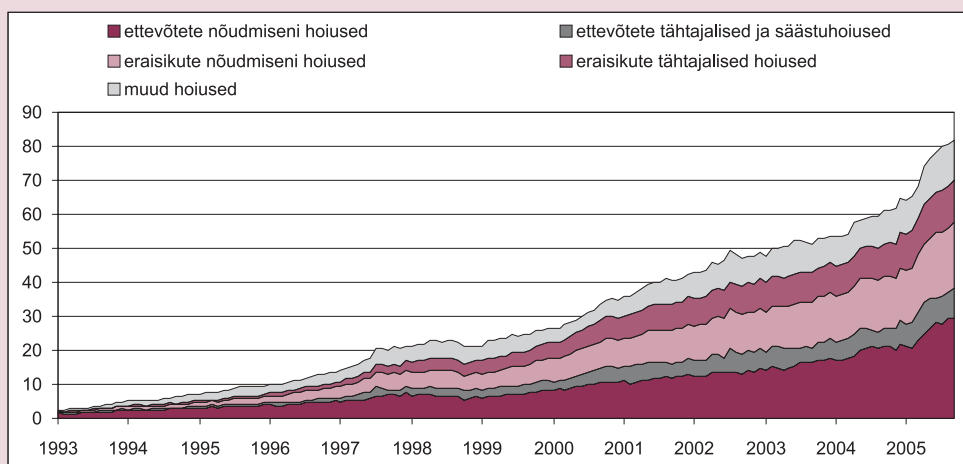

TAUSTINFO

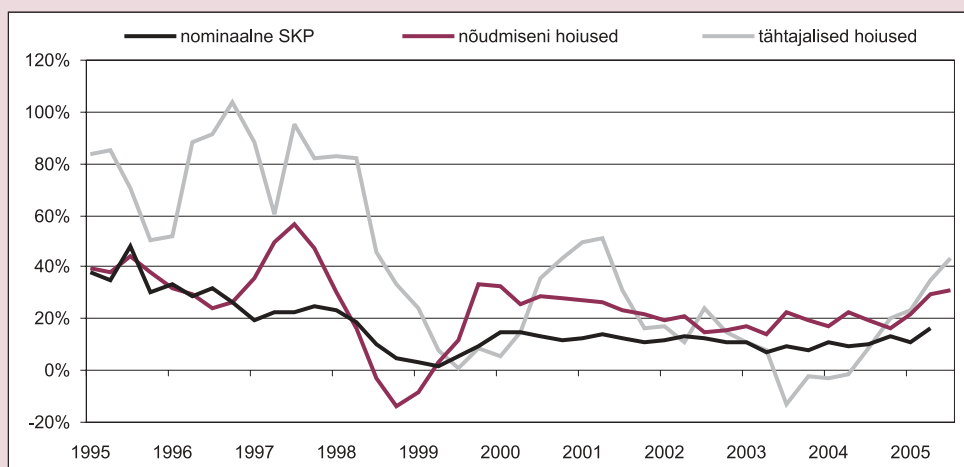
HOIUSTE KASVU MÕJUTAVAD TEGURID EESTIS

Eesti pankades asuvatest hoiustest moodustavad peamise osa (üle 80%) ettevõtete ja eraisikute hoiused (vt joonis 2.20). Valitsuse ja finantseerimisasutuste hoiuste osatähtsus on suhteliselt väike, mistõttu nende muutuste mõju hoiuste koondmahu dünaamikale on tagasihoidlik. Lisaks klientide struktuurile mõjutab hoiuste kasvu nende tähtajaline struktuur. Viimastel aastatel on nõudmiseni ja tähtajaliste hoiuste osatähtsus püsinud vastavalt 2/3 ja 1/3 tasemel. Ettevõtete puhul on nõudmiseni hoiuste osatähtsus mõnevõrra suurem (75%) ja eraisikute puhul väiksem (60%).

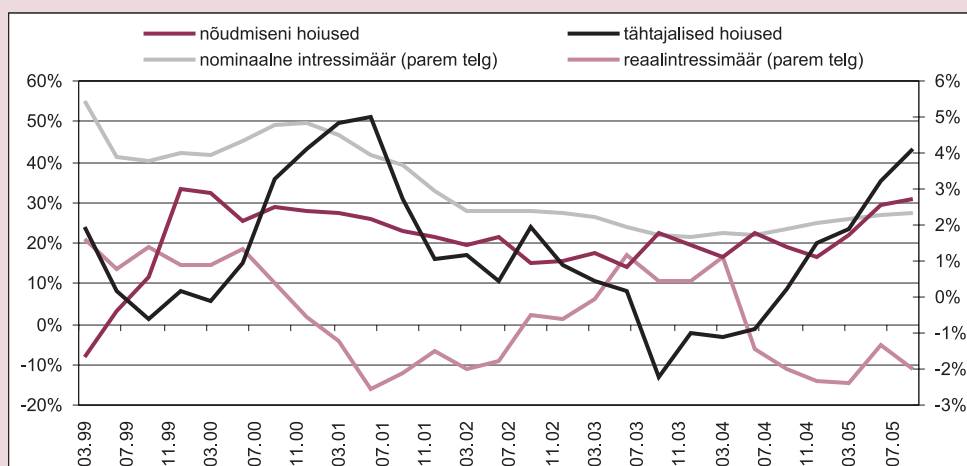
Joonis 2.20. Eesti krediidasutustes hoitavate hoiuste struktuur (mld krooni)

Hoiuste kasv on eelkõige seotud majanduskasvuga. Majandusaktiivsuse, sealhulgas tarbimise ja investeeringute kasvuga suurenevad ka majapidamiste sissetulekud ja ettevõtete kasumid, mis soodustab nii nõudmiseni kui tähtajaliste hoiuste kasvu (vt joonis 2.21). Kui nõudmiseni hoiuste puhul saab kergesti välja tuua otsese seose majanduskasvuga, siis samal ajal võimaldavad suuremad jooksvad laekumised paigutada raha ka pikemaks ajaks, vähemlikviidsete, kuid rohkem intressi teenivatele tähtajalistele hoiustele.

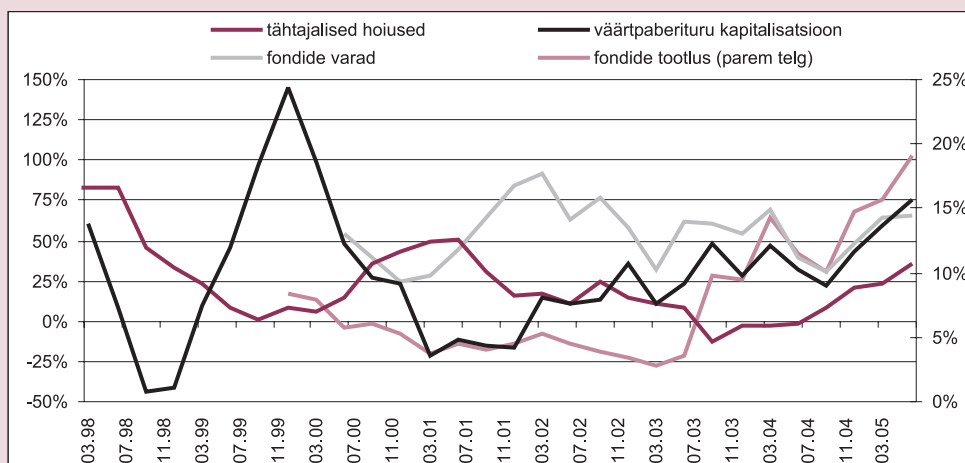
Joonis 2.21. Hoiuste ja nominaalse SKP aastakasv

Hoiuste kasvu mõjutab oluliselt **hoiuseintressi tõus**. Tähtajaliste hoiuste intressimäär muutus Eestis ei mõjuta nõudmiseni hoiuste mahtu oluliselt, kuigi kõrgem intressimäär peaks motiveerima vabu vahendeid vähetusalt nõudmiseni hoiuselt tähtajaliseks hoiuseks vormistama ja nõudmiseni hoiuseid seetõttu vähendama. Hoiuste kasvu seos reaalse intressimääraga on Eestis ebaselge (vt joonis 2.22). Reaalne hoiuseintressimäär on olnud pikemat aega negatiivne, kuid sellest hoolimata on tähtajaliste hoiuste aastakasv olnud positiivne. Inflatsiooni ja tähtajaliste hoiuste aastakasvu vahel on olnud koguni pigem positiivne kui negatiivne seos.

Joonis 2.22. Hoiuste aastakasv ning hoiuste nominaalne ja reaalne intressimäär

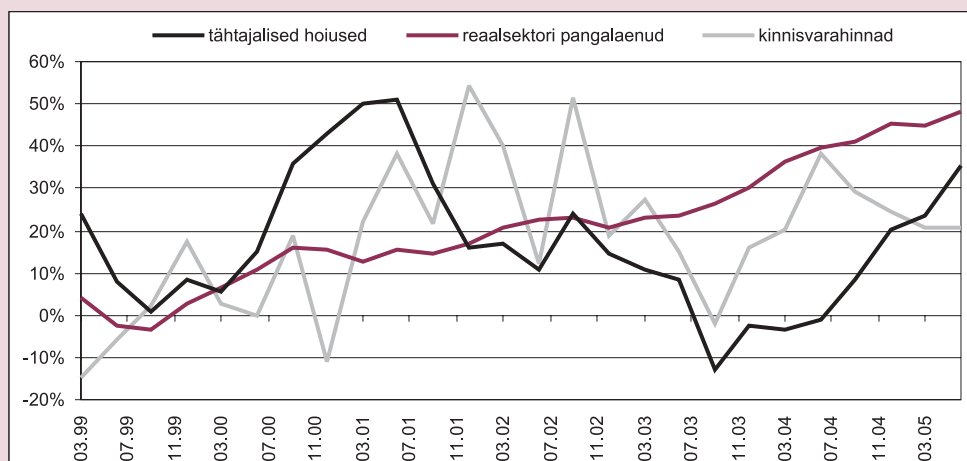
Tähtajalisi hoiuseid võib käsitleda kui üht säästmisvormi, mille kasv on eelkõige seotud ühelt poolt **varade mahu üldise suurenemisega** ja teisalt alternatiivsete säästu(investeeringu)vormide väiksema atraktiivsusega. Varade üldmahu mõju hoiustele kinnitab asjaolu, et tähtajaliste hoiuste kasv on suhteliselt hästi järginud rahvamajanduse säästu dünaamikat (vt joonis 2.23).

Joonis 2.23. Tähtajaliste hoiuste, väärtpaberituru kapitalisatsiooni ja investeerimisfondide varade aastakasv

Hoiuste dünaamika seos **säästude alternatiivsete paigutusvõimalustega** on ebaselgem. Alates 1990. aastate lõpust on Eestis märgatavalt suurenenud väärtpaberiturule investeerimise võimalused, mis on vähendanud potentsiaalselt hoiustatavate vahendite hulka. Samas on väärtpaberituru areng erinenud tähtajaliste hoiuste dünaamikast. Võrreldes hoiustega (70 miljardit krooni) on residentide investeerimine aktsiatesse ja investeerimis- ja pensionifondide osakutesse (30 miljardit krooni) suhteliselt väike. Kuigi fondide tootlus on märgatavalt kõrgem kui hoiustelt teenitav intress, eelistatakse sääste paigutada hoiustele, mida majapidamiste puhul kinnitavad ka turu-uuringute küsitlused. Üheks põhjuseks, miks alternatiivseid investeerimisviise ei kasutata kuigi aktiivselt, võivad olla hoiustamisega võrreldes suhteliselt kõrged tehingukulud.

Kinnisvara soetamiseks või mõne muu investeerimisprojekti jaoks vajatakse lisaks säästudele enamasti ka lisafinantseeringut. **Laenupakkumise (-nõudluse) dünaamika** peaks seetõttu kajastama hoiuste mahtude kujunemist, mis ilmneb selgesti ka Eesti näitajate puhul. Kui kinnisvarahindade kasv peaks üldiselt kaasa tooma kinnisvarasoetajate hoiuste vähenemise, siis Eesti koondandmed seda ei näita (vt joonis 2.24). Osaliselt võib see näidata kasvanud vajadust soetada riskipuhvrid võimalike laenuteenindamisprobleemide katteks.

Joonis 2.24. Tähtajaliste hoiuste, reaalsektori pangalaenu ja kinnisvarahindade aastakasv

Tööpuuduse määr, mida peetakse eraisikute ebakindluse indikaatoriks, ei avalda Eesti andmete järgi hoiustele mõju. Samuti ei ole märgata, et tööealise elanikkonna osatähtsuse kahanemine laste ja pensionäride arvuga võrreldes oleks otseselt seotud hoiuste vähenemisega, kuigi potentsiaalsete töise sissetuleku saajate arv on alanenud.

Kokkuvõttes võib öelda, et Eestis jätkub turumajandusele üleminekuga seotud majanduse ümberstruktureerimisprotsess, mistõttu pikemaajalised püsivad majandusseosed ei ole veel selgelt välja kujunenud. Hoiuste kasvu seos teiste majandusnäitajatega on suhteliselt nõrk ja periooditi muutuv ning ei võimalda edukalt hinnata majanduskeskkonna muutuste mõju hoiuste mahule.